

RAHVUSVAHELINE ELEKTROTEHNIKA SÕNASTIK
Osa 903: Riskihindamine

International Electrotechnical Vocabulary
Part 903: Risk assessment
(IEC 60050-903:2013 +
IEC 60050-903:2013/Amd 1:2014 +
IEC 60050-903:2013/Amd 2:2015)

EESTI STANDARDI EESSÕNA

See Eesti standard on

- rahvusvahelise standardi IEC 60050-903:2013 ja selle muudatuste Amd 1:2014 ja Amd 2:2015 ingliskeelsete tekstide sisu poolest identne konsolideeritud tõlge eesti keelde. Tõlgenduserimeelsuste korral tuleb lähtuda ametlikes keeltes avaldatud tekstidest;
- jõustunud Eesti standardina sellekohase teate avaldamisega EVS Teataja 2017. aasta septembrikuu numbris.

Standardi tõlke koostamise ettepaneku on esitanud tehniline komitee EVS/TK 17 „Madalpinge“, standardi tõlkimist on korraldanud Eesti Standardikeskus ning rahastanud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium.

Standardi on tõlkinud Kustas Aru, standardi on heaks kiitnud EVS/TK 17 ekspertkomisjon koosseisus:

Alar Ollerma	AS Harju Elekter Elektrotehnika
Arvo Kübarsepp	OÜ Auditron
Mati Roosnurm	Eesti Elektroenergeetika Selts
Meelis Kärt	Tehnilise Järelevalve Amet
Olev Sinijärv	AS Raasiku Elekter
Raigo Viltrop	Draka Keila Cables AS
Raivo Teemets	TTÜ elektroenergeetika ja mehhatroonika instituut
Ülo Treufeldt	TTÜ elektroenergeetika ja mehhatroonika instituut

Standardi mõnede sätetele on lisatud Eesti olusid arvestavaid märkusi, selgitusi ja täiendusi, mis on tähistatud Eesti maatahisega EE.

Standardis sisalduvad arväärtusrajad eessõnadega *alates* ja *kuni* sisaldavad alati, nagu ka senistes eestikeelsetes normdokumentides, kaasaarvatult rajaväärtust ennast.

Sellesse standardisse on muudatused Amd 1:2014 ja Amd 2:2015 sisse viidud ja tehtud muudatused tähistatud vastavalt püstkriipsuga ja topeltpüstkriipsuga lehe välisveerisel.

See standard on rahvusvahelise standardi IEC 60050-903:2013 ja selle muudatuste Amd 1:2014 ja Amd 2:2015 eestikeelne [et] konsolideeritud versioon. Teksti tõlke on avaldanud Eesti Standardikeskus ja sellel on sama staatus ametlike keelte versioonidega.

This standard is the Estonian [et] consolidated version of the International Standard IEC 60050-903:2013 and its Amendments Amd 1:2014 and Amd 2:2015. It was translated by the Estonian Centre for Standardisation. It has the same status as the official versions.

Tagasisidet standardi sisu kohta on võimalik edastada, kasutades EVS-i veebilehel asuvat tagasiside vormi või saates e-kirja meiliaadressile standardiosakond@evs.ee.

ICS 01.040.29; 29.020

Standardite reprodutseerimise ja levitamise õigus kuulub Eesti Standardikeskusele

Andmete paljundamine, taastekitamine, kopeerimine, salvestamine elektroonsesse süsteemi või edastamine ükskõik millises vormis või millisel teel ilma Eesti Standardikeskuse kirjaliku loata on keelatud.

Kui Teil on küsimusi standardite autorikaitse kohta, võtke palun ühendust Eesti Standardikeskusega:

Koduleht www.evs.ee; telefon 605 5050; e-post info@evs.ee

SISUKORD

IEC 60050-903:2013 EESSÕNA.....	IV
IEC 60050-903:2013/AMD 1:2014 EESSÕNA.....	V
IEC 60050-903:2013/AMD 2:2015 EESSÕNA.....	V
SISSEJUHATUS. Lähtepõhimõtted ja -reeglid	VI
1 KÄSITLUSALA.....	1
2 TERMINID JA MÄÄRATLUSED	1
JAOTIS 903-01. OHUTUS JA RISKIVÄHENDAMINE.....	1
JAOTIS 903-02. OHUTUSALASED VÄLJAANDED JA OHUTUSOTSTARBED.....	10
JAOTIS 903-03. KUUMAD PINNAD ELEKTRISEADMESTIKUS	12
JAOTIS 903-04. OHUTUSNÕUDED INFOTEHNIKASEADMESTIKELE	15
JAOTIS 903-05. MATERJALI SÜTTIVUSE LIIGID	20
Eestikeelsete terminite register	21
Ingliskeelsete terminite register.....	22
Prantsuskeelsete terminite register	23

IEC 60050-903:2013 EESSÕNA

- 1) Rahvusvaheline Elektrotehnikakomisjon (*International Electrotechnical Commission*, IEC) on ülemaailmne standardimisorganisatsioon, mis hõlmab kõiki rahvuslikke elektrotehnikakomiteesid (IEC rahvuslikke komiteesid). IEC ülesanne on arendada rahvusvahelist koostööd kõigis elektri- ja elektroonikaalastes standardimisküsimustes. Selleks avaldab IEC lisaks oma muudele tegevusaladele rahvusvahelisi standardeid, tehnilisi spetsifikatsioone, tehnilisi aruandeid, avalikult kättesaadavaid spetsifikatsioone (PAS) ja juhendeid (edaspidi „IEC publikatsioon(id)“). Nende koostamine on usaldatud tehnilistele komiteedele; iga IEC rahvuslik komitee, kes on sellest tegevusest huvitatud, võib selles osaleda. Publikatsioonide koostamises võivad osaleda ka rahvusvahelised, riiklikud ja valitsusvälised organisatsioonid, mis on IEC-ga seotud. IEC teeb tihedat koostööd Rahvusvahelise Standardimisorganisatsiooniga (*International Organization for Standardization*, ISO) nende organisatsioonide vahelises kokkuleppes sätestatud tingimuste kohaselt.
- 2) Kuna IEC igas tehnilises komitees on esindatud kõik asjahuvilised rahvuslikud komiteed, väljendavad IEC otsused või kokkulepped olulistes tehnilistes küsimustes suurimal võimalikul määral rahvusvahelist arvamuskonsensust.
- 3) IEC publikatsioonid kujutavad endast rahvusvaheliseks kasutamiseks mõeldud soovitusi ja on sellistena rahvuslike komiteede poolt heaks kiidetud. Kuigi on tehtud kõik, et tagada IEC publikatsioonide tehniline täpsus, ei saa IEC vastutada selle eest, mis viisil neid kasutatakse, ega selle eest, kui lõpptarbija neid valesti mõistab.
- 4) Rahvusvahelise ühtlustamise huvides võtavad IEC rahvuslikud komiteed IEC publikatsioone läbipaistvalt ja enimal võimalikul määral kasutusele oma rahvuslikes ja regionaalsetes standardites. Lahknevused IEC publikatsioonide ning vastavate rahvuslike või regionaalsete standardite vahel peavad olema viimastes selgelt esile toodud.
- 5) IEC iseseisvalt ei paku vastavushindamist. Sõltumatud sertifitseerimisasutused pakuvad vastavushindamisteenuseid ja mõnel alal vastavusmäärgistust IEC vastavusmäärgiga. IEC ei ole vastutav ühegi sõltumatu sertifitseerimisasutuse teenuse eest.
- 6) Kõik kasutajad peavad veenduma, et nad kasutavad selle publikatsiooni uusimat väljaannet.
- 7) IEC-d, selle juhte, ametnikke, teenistujaid ega agente, sealhulgas tehniliste komiteede ja rahvuslike komiteede eksperte ega liikmeid, ei saa pidada vastutavaks mingit liiki otseste või kaudsete isikuvigastuste, omandi või muude kahjustuste ega kulude (sealhulgas seaduslike maksude) eest, mis võivad olla tekkinud selle või mõne muu IEC publikatsiooni kasutamisel või sellega seoses.
- 8) Tuleb pöörata tähelepanu selle publikatsiooni normiviidetele. Viidatud dokumendid on vajalikud selle publikatsiooni õigeks rakendamiseks.
- 9) Tuleb pöörata tähelepanu võimalusele, et standardi mõni osa võib olla patendiõiguse objekt. IEC ei vastuta sellis(t)e patendiõigus(t)e väljaselgitamise ega selgumise eest.

Rahvusvahelise standardi IEC 60050-903 on koostanud IEC tehniline komitee 1 „Terminology“.

Selles esimeses väljaandes on muudatusettepaneku C00002 põhjal üle vaadatud IEC juhendites 16 ja 17 varem avaldatud terminoloogia „Rahvusvahelisse elektrotehnika sõnastikku“ lisamiseks.

See väljaanne on koostatud ISO/IEC direktiivide osa 1 IEC täiendi lisade SK ja SL kohaselt ning IEC tehnilise komitee 1 „Terminology“ valideerimismeeskond on selle vastu võtnud tavapärase andmebaasi protseduuri alusel.

Loetelu standardisarja IEC 60050 kõigi osade kohta, mis on avaldatud üldpealkirjaga „International Electrotechnical Vocabulary“, on leitav IEC kodulehelt ja on kättesaadav aadressilt www.electropedia.org.

Standardisarja IEC 60050 kõigil osadel on IEC juhendi 108 kohaselt horisontaalse standardi staatus.

IEC 60050-903:2013/AMD 1:2014 EESSÕNA

See muudatus määratleb „Rahvusvahelisse elektrotehnika sõnastikku“ (*International Electrotechnical Vocabulary*) (www.electropedia.org) tehtud muudatused, mida ei ole avaldatud eraldi standardina.

Selle muudatuse tekst tugineb järgmisele IEC tehnilise komitee IEC/TC 1 „Terminology“ kinnitatud muudatusettepanekule:

Muudatusettepanek	Kinnitatud
C00009	2014-04-10 (ei sisalda mitteamvestatud kandeid)

Täieliku teabe selle standardimuudatuse heakskiiduhääletuste kohta saab rahvusvahelise elektrotehnika sõnastiku (IEV) ülevaateportaalist.

IEC 60050-903:2013/AMD 2:2015 EESSÕNA

See muudatus määratleb „Rahvusvahelisse elektrotehnika sõnastikku“ (*International Electrotechnical Vocabulary*) (www.electropedia.org) tehtud muudatused, mida ei ole avaldatud eraldi standardina.

Selle muudatuse tekst tugineb järgmisele IEC tehnilise komitee IEC/TC 1 „Terminology“ kinnitatud muudatusettepanekule:

Muudatusettepanek	Kinnitatud
C00016	2015-07-15

Täieliku teabe selle standardimuudatuse heakskiiduhääletuste kohta saab rahvusvahelise elektrotehnika sõnastiku (IEV) ülevaateportaalist.

SISSEJUHATUS.

Lähtepõhimõtted ja -reeglid

Üldpõhimõtted

Rahvusvaheline elektrotehnika sõnastik (standardisari IEC 60050) on üldotstarbeline mitmekeelne elektrotehnikat, elektroonikat ja telekommunikatsiooni käsitlev sõnastik (kättesaadav aadressilt www.electropedia.org). See koosneb ligikaudu 20 000 märksõnaartiklist, millest igaüks vastab teatud mõistele. Artiklid on jaotatud sõnastiku ligikaudu 80 osasse, kusjuures iga osa vastab teatavale alale.

Näide:

Osa 161 (IEC 60050-161): Elektromagnetiline ühilduvus

Osa 411 (IEC 60050-411): Pöörlevad masinad

Artiklid on esitatud hierarhilise liigitusskeemi osa-jaotis-märksõna järgi, kusjuures jaotise ulatuses on need esitatud süstematiseeritud järjekorras.

Terminid, määratlused (ja mitteverbaalsed esitused, näited, märkused ja allikad, kui neid on peetud vajalikuks) on igas artiklis esitatud kolmest *IEV põhikeelest* – prantsuse, inglise ja vene keelest – vähemalt kahes.

EE MÄRKUS 1 Eesti sõnastikus ei ole esitatud saksa- ega venekeelseid termineid.

Igas artiklis on terminid esitatud ka sõnastiku mõnedes *lisakeeltes* – araabia, hiina, soome, saksa, itaalia, jaapani, norra, poola, portugali, serbia, sloveenia, hispaania ja rootsi keeles.

EE MÄRKUS 2 Eestikeelses väljaandes on terminid esitatud eesti, inglise ja prantsuse, määratlused ja märkused aga eesti ja inglise keeles.

Märksõnaartikli struktuur

Iga märksõnaartikkel vastab teatavale mõistele ja sisaldab

- artikli numbrit,
 - suuruse või ühiku tähttähist (kui seda peetakse vajalikuks),
- ja seejärel sõnastiku põhikeeltes, mida selles osas kasutatud:
- mõistet väljendavat eelistatavat (*eelis-*)terminit, millele võivad järgneda *sünonüümid* ja *lühendid*,
 - mõiste määratlust,
 - mitteverbaalseid esitusi, näiteid ja märkusi artikli kohta (kui neid on peetud vajalikuks).
 - viidet *allikale* (kui seda on peetud vajalikuks),

ja märksõnaartikli lõpus esitatakse sõnastiku lisakeeltes üksnes terminid.

EE MÄRKUS Eestikeelne märksõnaartikkel koosneb:

- artikli numbrist;
- eestikeelsest terminist;
- vajaduse korral suuruse või ühiku tähttähisest;
- inglis-, prantsus- ja saksa keelsest terminist; prantsus- ja saksa keelsete terminite mees-, nais- ja kesksugu on tähistatud vastavalt tähtedega *m, f* ja *n*, mitmus tähega *p*;

- eestikeelsest määratlusest;
- vajaduse korral eestikeelsetest märkustest;
- ingliskeelsest määratlusest;
- vajaduse korral ingliskeelsetest märkustest.

Artikli number

Artikli number koosneb kolmest sidekriipsuga eraldatud elemendist:

- sõnastiku osa kolmekohaline number,
- jaotise kahekohaline number,
- termini kahekohaline number (01 kuni 99).

Näide: **131-13-22**.

Suuruste ja ühikute tähttähsed

Need keelest sõltumatud tähised esitatakse eri real artikli numbri järel.

Näide:

131-12-04

R

takistus

EE MÄRKUS Eestikeelses väljaandes on suuruse või ühiku tähttähis Eestis väljakujunenud reegli kohaselt esitatud eri real termini järel.

Eelistermin ja sünonüümid

Eelistermin on ühe- või mitmesõnaline väljend, mis on esitatud antud keele artikli päises poolpaksus kirjas. Sellele sõnale võivad järgneda sünonüümid.

Sünonüümid

Sünonüümid on esitatud eraldi real eelistermini all, eelistatavad sünonüümid on poolpaksus kirjas ja mittesoovitatavad sünonüümid on esitatud tavalises kirjas. Mittesoovitatavate terminite ees on selgitus „MITTESOOVITATAV:“.

Sobiva termini puudumine

Kui antud keeles sobivat terminit ei ole, on see asendatud viie punktiga (.....). Sel juhul ei ole endast-mõistetavalt ka sünonüüme.

Selgitused

Terminile või sünonüümile võib samal real järgneda või eelneda tavakirjas selgitus või lisainfo.

Näited

- *termini erikasutuse kohta* –
ülekanaliin (elektrivõrkudes)
- *kohalik variant* –
lift GB

- *grammatiline informatsioon* –
quantize, tegusõna
transient, nimisõna
AC, omadussõna

Allikas

Mõnikord on peetud otstarbekaks võtta rahvusvahelise elektrotehnika sõnastiku mingisse ossa mõisteid sõnastiku teistest osadest või muudest terminoloogiadokumentidest (ISO/IEC juhend 99, ISO/IEC 2382 jm) kas muutmatul või muudetud kujul.

Sellist ülevõtet tähistatakse viitega allikale, mis esitatakse antud osas kasutatud sõnastiku põhikeele artikli järel tavalises kirjas.

Näide: [ALLIKAS: IEC 60050-131:2002, 131-03-13, muudetud sõnastus].

Terminid sõnastiku lisakeeltes

Need terminid esitatakse artikli lõpus eri ridadel IEV põhikeelte järel (üks rida igale keelele), kusjuures termini ees on keele kahetäheline (*alfa-2*-)tähis ISO 639-1 järgi. Eri keelte terminid esitatakse selle tähise tähestikulises järjekorras.

EE MÄRKUS Vt EE MÄRKUS jaotises **Märksõnaartikli struktuur**.

1 KÄSITLUSALA

Standardi IEC 60050 see osa annab peamised riskihindamisalased terminid. Sellel on IEC juhendi 108 „Guidelines for ensuring the coherency of IEC publications – Application of horizontal standards“ kohaselt horisontaalse standardi staatus.

See terminoloogia ühildub rahvusvahelise elektrotehnika sõnastiku teiste osade terminitega.

See horisontaalne standard on loodud eelkõige kasutamiseks tehnilistele komiteedele, et valmistada ette standardeid kooskõlas IEC juhendis 108 seatud põhimõtetega.

Väljaannete ettevalmistamisel vastutab tehniline komitee muu hulgas horisontaalsete standardite kasutamise eest alati, kui see on asjakohane. Selle horisontaalse standardi sisu ei kohaldu ilma erilise viiteta või ilma kaasamiseta asjakohases väljaandes.

2 TERMINID JA MÄÄRATLUSED

IEC 60050 selles osas leiduvad terminid ja määratlused on eraldatud Elektropediast (www.electropedia.org) (samuti tuntud kui „IEV Online“) – maailma laialdaseimast terminoloogiaalasest sidusandmekogust (võrgus), mis katab elektrotehnika, elektroonika ja side alasid.

JAOTIS 903-01. OHUTUS JA RISKIVÄHENDAMINE

903-01-01

kahju

kahjustus

en harm

fr dommage, *m*

füüsiline vigastus või kahjustus isikutele, omandile ja koduloomadele

[ALLIKAS: ISO/IEC juhend 51:1999, määratlus 3.3, muudetud sõnastus; IEC juhend 116:2010, 3.2]

physical injury or damage to persons, property, and livestock

903-01-02

oht

en hazard

fr phénomène dangereux, *m*

võimaliku [kahju](#) allikas

MÄRKUS 1 Inglise keeles võib termin „hazard“ olla omadusega, et määratleda ohu allikas või oodatava kahju olemus (näiteks „electric shock hazard“, „crushing hazard“, „cutting hazard“, „toxic hazard“, „fire hazard“, „drowning hazard“).

MÄRKUS 2 Prantsuse keeles on sünonüüm „risque“ kasutusel koos omaduse või lisaga, et määratleda ohu allikas või oodatava kahju olemus (näiteks „risque de choc électrique“, „risque d'écrasement“, „risque de coupure“, „risque toxique“, „risque d'incendie“, „risque de noyade“).

MÄRKUS 3 Prantsuskeelne termin „risque“ väljendab ka kahju sündimise tõenäosuse ja selle kahju tõsiduse kombinatsiooni, inglise keeles „risk“ (vt 903-01-07).

[ALLIKAS: ISO/IEC juhend 51:1999, määratlus 3.5, muudetud sõnastus – Märkuste teabe hulka on suurendatud selgitamiseks terminite „hazard“ inglise keeles ja „risque“ prantsuse keeles kasutamist.]